

บทที่ 8

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน แต่ละภูมิภาค ตามการรับรู้ของอาจารย์และผู้บริหาร การดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้นแบบสอบถามสภาพและปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน สอบถามอาจารย์และผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร ทั้ง 12 แห่ง จำนวน 554 คน ดังมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ

1. อาจารย์ ได้แก่ ผู้สอนในสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากรทั้ง 12 แห่ง ทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 798 คน จำนวนตามภูมิภาคและวิทยาลัย ดังนี้

ภาคกลาง

1.1	วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ	จำนวน 217 คน
1.2	วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	จำนวน 50 คน
1.3	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	จำนวน 55 คน
1.4	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	จำนวน 28 คน
1.5	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	จำนวน 72 คน

ภาคเหนือ

1.6	วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	จำนวน 87 คน
1.7	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	จำนวน 48 คน

ภาคอีสาน

1.8	วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	จำนวน 51 คน
1.9	วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	จำนวน 21 คน
1.10	วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	จำนวน 59 คน

ภาคใต้

1.11 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 65 คน

1.12 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง จำนวน 45 คน

รวม 798 คน

2. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการรณ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หัวหน้าภาควิชาสามัญ หัวหน้าภาควิชาศิลป์ สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ทั้ง 12 แห่ง ทั่วทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 83 คน
จำนวนกตามภูมิภาคและวิทยาลัย ดังนี้

ภาคกลาง

2.1 วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ จำนวน 7 คน

2.2 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 5 คน

2.3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ชลบุรี จำนวน 5 คน

2.4 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 4 คน

2.5 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 5 คน

ภาคเหนือ

2.6 วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ จำนวน 7 คน

2.7 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 5 คน

ภาคอีสาน

2.8 วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ จำนวน 5 คน

2.9 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา จำนวน 4 คน

2.10 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 7 คน

ภาคใต้

2.11 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน

2.12 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง จำนวน 4 คน

รวม 83 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษา คือ

1. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ ผู้สอนในสังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ทั้ง 12 แห่ง ทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวน 491 คน เป็นกลุ่มอาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง 205 คน ภาคเหนือ 101 คน ภาคอีสาน 99 คน และภาคใต้ 86 คน ซึ่งเลือกมาจากแต่ละภูมิภาคด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยเป็นตัวแทนแบ่งชั้น และการสุ่มจำนวนอาจารย์แต่ละวิทยาลัยนั้นใช้หลักการเลือกตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกในประชากรย่อย (Proportional-Allocation) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากร (นิคม ปุราคำ, 2517)

ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละภูมิภาค คือ

1. กำหนดขนาดจากกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ โดยใช้สูตร (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ N คือ จำนวนอาจารย์ในประชากร

e คือ ขนาดของความคลาดเคลื่อนสูงสุด (ในการประมาณค่าพารามิเตอร์จากการใช้ค่าสถิติจากกลุ่มตัวอย่าง) ซึ่งในกรณีนี้เท่ากับ .05

n คือ จำนวนอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการใช้ศึกษาเพื่ออนุมานค่าในประชากรโดยให้ผลที่ศึกษาเชื่อมั่นได้ 95% ว่าจะคลาดเคลื่อนจากค่าจริงไม่เกิน + 5% จากคะแนนเต็ม

ผลการคำนวณทำให้ได้ค่า n หรือจำนวนตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด ประมาณ 491 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง 205 คน ภาคเหนือ 101 คน ภาคอีสาน 99 คน และภาคใต้ 86 คน

2. แบ่งประชากรใหญ่ออกเป็นประชากรย่อยโดยใช้วิทยาลัยเป็นตัวแทนแบ่งชั้น ทำให้ได้จำนวนอาจารย์ในแต่ละประชากรย่อย ดังที่รายงานในตารางที่ 1

3. เนื่องจากการเลือกจำนวนตัวอย่างจากแต่ละวิทยาลัยนั้น ใช้การเลือกตามสัดส่วน ดังนั้นจึงต้องคำนวณสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างทั้งหมดจากจำนวนประชากร

$$\text{สัดส่วนในการสุ่มภาคกลาง} = \frac{205}{420} = .49 \text{ หรือคิดเป็นร้อยละ } 49$$

$$\text{สัดส่วนในการสุ่มภาคเหนือ} = \frac{101}{135} = .75 \text{ หรือคิดเป็นร้อยละ } 75$$

$$\text{สัดส่วนในการสุ่มภาคอีสาน} = \frac{99}{131} = .75 \text{ หรือคิดเป็นร้อยละ } 75$$

$$\text{สัดส่วนในการสุ่มภาคใต้} = \frac{88}{110} = .78 \text{ หรือคิดเป็นร้อยละ } 78$$

4. สุ่มตัวอย่างอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัยตามสัดส่วนของภูมิภาค จะได้จำนวนตัวอย่างอาจารย์ในแต่ละวิทยาลัย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

2. กลุ่มผู้บริหาร ใช้จำนวนเท่ากับจำนวนประชากรของกลุ่มนี้ คือ 63 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนอาจารย์ ผู้บริหารในประชากรและในกลุ่มตัวอย่าง จำนวนคณาภิภาค และวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่สังกัด

ภูมิภาค/วิทยาลัยที่สังกัด	จำนวนอาจารย์ ในประชากร	จำนวนอาจารย์ ในกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนผู้บริหาร ในประชากร	รวม
ภาคกลาง				
1. วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ	217	106	7	113
2. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	50	24	5	29
3. วิทยาลัยนาฏศิลป์ชลบุรี	55	27	5	32
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	26	13	4	17
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	72	35	5	40
ภาคเหนือ				
6. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	67	65	7	72
7. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	48	38	5	41
ภาคอีสาน				
8. วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	51	39	5	44
9. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	21	16	4	20
10. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	59	44	7	51
ภาคใต้				
11. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	65	51	5	58
12. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	45	35	4	39
รวม	798	491	63	554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหาร 1 ชุด และสำหรับอาจารย์ 1 ชุด แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารมีทั้งหมด 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่าและแบบปลายเปิด สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในฐานะวิทยาลัยชุมชน

ส่วนแบบสอบถามสำหรับอาจารย์มี 2 ตอน โดยมีเนื้อหาเช่นเดียวกับแบบสอบถามของผู้บริหารตอนที่ 1 และตอนที่ 3

แบบสอบถามในส่วนที่เป็นแบบประเมินค่า กำหนดเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เป็นปัญหามาก

ระดับ 3 หมายถึง เป็นปัญหาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างและศึกษาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยชุมชนเพื่อเป็นกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม รวมทั้งสัมภาษณ์บุคลากรสำนักงานโครงการวิทยาลัยชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ

2. สัมภาษณ์บุคลากรกองศิลปศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร เกี่ยวกับการดำเนินการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำความรู้และข้อเท็จจริงที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว จึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ดังนี้

1. นางสาวสุนันทา แสงทอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. นายสิทธิชัยชาญ พักจำรูญ อดีตผู้อำนวยการกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิในวิทยาลัยชุมชนพระนครศรีอยุธยา (วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพฯ)

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา เลนะวิชัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ได้ตรวจพิจารณาแล้ว มาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาก่อนนำไปทดลองใช้กับอาจารย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปทั้ง 12 แห่ง ทางไปรษณีย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม และเก็บแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 554 ชุด ได้รับคืนจำนวน 456 ชุด แยกเป็นแบบสอบถามจากอาจารย์จำนวน 404 ชุด และจากผู้บริหาร จำนวน 52 ชุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากอาจารย์และผู้บริหารวิทยาลัย
นาฏศิลป์ จำนวนกรรณวิทยาลัย

วิทยาลัยนาฏศิลป์	อาจารย์			ผู้บริหาร		
	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ	จำนวน แบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
กรุงเทพ	106	84	79.25	7	5	71.43
จันทบุรี	24	20	83.33	5	5	100.00
ฉะเชิงเทรา	27	22	81.48	5	4	80.00
สุพรรณบุรี	18	11	61.11	4	4	100.00
อ่างทอง	35	28	80.00	5	4	80.00
เชียงใหม่	65	53	81.54	7	5	71.43
สุโขทัย	36	29	80.56	5	4	80.00
กาฬสินธุ์	39	32	82.05	5	4	80.00
นครราชสีมา	16	13	81.25	4	3	75.00
ร้อยเอ็ด	44	37	84.09	7	6	85.71
นครศรีธรรมราช	51	44	86.27	5	4	80.00
นันทบุรี	35	31	88.57	4	4	100.00
รวม	491	404	82.28	63	52	82.54

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมเครื่องสมองกล (Computer) สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for Social Science) ในการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละในตอนที่ 1 และค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติบรรทัดคือ วิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จากสูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2535)

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

N

เมื่อ P = ค่าร้อยละ

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มย่อย

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ได้นำนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง จำนวนออกเป็นอาจารย์และผู้บริหารตามภูมิภาคและวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน ใช้วิธีนำเสนอเป็นความเรียงจำนวนกราด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน ใช้สถิติอนุมาณคือวิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยวิธีสูตรดังนี้

คำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยวิธีสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

x = ค่าของคะแนน

f = ความถี่ของคะแนน

N = จำนวนคนในกลุ่มประชากร

คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X = ข้อมูลแต่ละจำนวน

\bar{x} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มตัวอย่าง

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

f = ความถี่ (กานดา พูนลาภทวี, 2530)

นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์ของจอห์น

ดับเบิลยู เบสต์ (John W. Best, 1970: 174-175) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50-5.00 ถือว่า เป็นปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 ถือว่า เป็นปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 ถือว่า เป็นปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 ถือว่า เป็นปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.49 ลงมา ถือว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง จำนวน

ออกเป็นอาจารย์และผู้บริหารตามภูมิภาคและวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านต่าง ๆ นำมารวบรวมและนำเสนอเป็นความเรียง จำนวนตารางด้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย